

Lastensuojelun kokemusasiantuntija- ja vertaistukirakenne Kanta-Hämeen hyvinvointialueella

Kehittämisen tiimin puolesta hankekoordinaattori Eija Luodes

Miksi?

- Lapset ja nuoret ansaitsevat vertaistuen tuoman hyödyn ja voiman
- Saadaan parhimmillaan palveluvalikkoon lisää keinoja, jotka tukevat lapsia ja nuoria; vertaistuki tai kehittäjänuorena toimiminen tuo intensiteettiä tukeen ja sitä kautta ”leveämmät hartiat” asiakkaan tuelle.
- Koska jokainen lastensuojelun asiakas ansaitsee tulla kuulluksi ja hänen kokemuksensa tuoma tieto nähdäksi myös palveluidemme kokonaisuudessa. Palveluiden kehittäminen saadaan suuntaan, joka oikeasti palvelee asiakkaita.
- Parhaimmillaan tuo lastensuojelua palveluna asiakkaille helpommin lähestyttäväksi; imagon kohotus!
- Lastensuojelun asiakkaat ansaitsevat oman, vain heidän asiaansa keskittyvän rakenteen, jossa otetaan huomioon a) heidän tilanteidensa kompleksisuus b) traumojen mahdollinen olemassaolo c) heidän olosuhteensa d) ylisukupolvisuuden vaikutukset
- On tärkeää mahdollistaa vertaistuki ja kehittämisessä mukana oleminen matalalla kynnyksellä iästä riippumatta!
- Kehittäjäasiakkaina ja kokemusasiantuntijoina toimivilla on oltava tehtävässään turvallinen olo. Rakenne mahdollistaa heille heidän tarvitsemansa tuen ja yhteisön.

Käsitteet

- **Kokemusasiantuntija** = henkilö, joka on mukana kehittämässä lastensuojelua omien kokemustensa pohjalta. Hänellä on omakohtaista kokemusta lastensuojelusta ja hän haluaa jakaa kokemuksiaan sekä kuulla muiden näkökulmia asioista, joita yhdessä tarkastellaan. Alle 12-vuotiaat lapsen voivat olla mukana kehittämistoiminnassa heille suunnatuissa ryhmätoiminnoissa ja päästä osallisuus- ja vertaistoimintaan mukaan sitä kautta, mutta varsinaiset kokemusasiantuntijat Kanta-Hämeessä ovat yli 12-vuotiaita. Kokemusasiantuntija on tietoinen siitä, että hänen kokemuksensa ovat osa tai tulevat olemaan osana kehittämistyötä. Kokemusasiantuntija voi toimia kokemusasiantuntijana myös niin, ettei hänen henkilöllisyytensä tule julki. Turvallisen tilan ja luottamuksellisen ilmapiirin luominen on erittäin tärkeää. Kokemusasiantuntijana toimimisesta maksetaan aina palkkio ja paikalle tultaessa matkakulut korvataan. Varsinaista koulutusta ei Kanta-Hämeessä vaadita, mutta se mahdollistetaan nuoren halutessa.
- **Vertaistuki** = Vertaistuella tarkoitetaan sitä, että samankaltaisia asioita (esimerkiksi lastensuojelun asiakkuus) kokeneet ihmiset auttavat ja tukevat toisiaan sekä jakavat kokemustietoa organisoidun toiminnan alla. Luottamuksellisuus, tasavertaisuus ja yhteisöllisyys ovat todella tärkeitä asioita vertaistuen näkökulmasta.

Miten?

- Kehittämisen tiimi aloitti 8/2021
- Olemme tutustuneet valtakunnalliseen kehittämiseen ja siihen mitä meillä jo on
- Rakennettiin visio, jonka pohjalta edelleen pohdittiin sisältö
- Nuorten foorumi 27.11.2021 pohti samaa aihetta ja nuorten ääni on otettu huomioon rakenteen pohdinnassa vahvasti

Vastaava sosiaaliohjaaja Maiju Hakuni, Hausjärvi
Avopalveluiden esimies Nana Lindholm, Kanta Hämeen Perhetyö
Johtava sosiaalityöntekijä Marika Mäkelä, Perhehoitoyksikkö Kanerva
Palveluohjaaja Piia Uschanov, Riihimäki
Sosiaalihuollon kehittämispäällikkö Karoliina Kärkkäinen, FSHKY
Sosiaalihuollon erityissuunnittelija Sofia Suvanto, Hämeenlinna
Erityisasiantuntija Onni Westlund, Pesäpuu ry
Projektipäällikkö Kristiina Ruuskanen, MONNI-hanke
Hankekoordinaattori Eija Luodes, MONNI-hanke

Visio ja alakohdat siihen

Kanta-Hämeessä jokaisella lastensuojelun kanssa kosketuksissa olleella tai olevalla lapsella ja nuorella sisaruksineen on mahdollisuus vertaistuelliseen kehittämis- ja kokemusasiantuntijatoimintaan ikätasonsa mukaan.

Toiminta auttaa 1) osallistujia yksilöinä 2) lasten ja perheiden palvelujen kehittämistä ja laadukasta palveluntuotantoa.

- Vertaistuen nivominen tiiviisti kokemusasiantuntijuuteen on ehdottoman tärkeää; se on myös ensimmäinen askel matkalla kohti kokemusasiantuntijuutta
- Vertaistuki on saatava rakenteisiin ja aidoksi tukimuodoksi lapsille ja nuorille -> sen jälkeen voimme toivoa myös saavamme kokemusasiantuntijoita kehittämään toimintaamme kanssamme
- Kokemusasiantuntijuus on prosessi, johon kasvetaan ja lapsille ja nuorille pitää antaa tuo mahdollisuus

VISIO & EHDOTUS RAKENTEESI

Kanta-Hämeessä jokaisella lastensuojelun kanssa kosketuksissa olleella tai olevalla lapsella ja nuorella sisaruksineen on mahdollisuus vertaistuelliseen kehittämiseen ja kokemusasiantuntijatoimintaan ikätasonsa mukaan.

"Vertaistuki on ensimmäinen askel matkalla kohti kokemusasiantuntijuutta. Saamme kokemusasiantuntijoita kehittämään kanssamme, kun vertaistuki on rakenteissa ja aito tukimuoto."

Toiminta auttaa

- 1) osallistujia yksilöinä
- 2) lasten ja perheiden palvelujen kehittämistä ja laadukasta palveluntuotantoa.

VOIKUKKIA®-VANHEMPIEN RYHMÄT

KEHITTÄJÄRYHMÄT

RIIHIMÄKI - FORSSA - HÄMEENLINNA

Konsultoivat keskenään

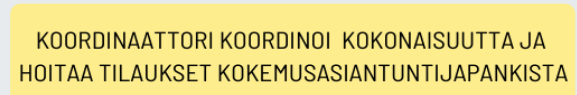
Vetäjät alueilta, jotta nuorten rekrytointi ym. helpottuu!

VERTAISRYHMÄT

Suljetut, tietyn jakson kestävät

JÄLKIHUOLTO - PERHEHOITO
LAITOSHOITO - ERI IÄT
SISARUKSET - AVOHUOLTO YM.

Erilaisia kokemusasiantuntijuuden muotoja

- Kehittäjäryhmään osallistuminen
- Kehittäjäryhmän yhteinen konsultaatio, josta kehitettävästä asiasta/ilmiöstä (annetaan lausunto/työstetään yhdessä)
- Nostetaan ryhmänä jokin asia tai ilmiö organisaation tietoutetaan ja kehitettäväksi
- Osallistutaan työryhmiin/kehittäjäryhmiin
- Toimiminen kokemusasiantuntijana puheenvuorojen tai paneeliosallistumisen muodossa yksin tai jonkun muun kanssa yhdessä
- Kirjoittaminen kokemusasiantuntijana
- Työryhmien, johdon tai päättäjien tapaaminen ja yhteinen keskustelu
- Kehittäjäryhmät voivat olla mukana mm. verkkosivujen ym. palveluiden tekemisessä, jotta niistä saadaan asiakaslähtöisiä

Erilaisia vertaistuen ryhmiä lapsille ja nuorille

- Alakouluikäisten sijoitettuna olevien vertaistukiryhmä (perhehoidossa on jo säännöllisesti)
- Salapoliisi Mäyrä-ryhmät (alle kouluikäiset)
- Murrosikäisten perhehoidossa olevien ryhmä (perhehoidossa on ollut)
- Murrosikäisten laitoshoidossa olevien ryhmä
- Sijaissisarusten ryhmä (perhehoidossa on jo säännöllisesti)
- Jälkihuollossa olevien ryhmä
- Jälkihuollossa olevien ryhmä niille, jotka tulevat vanhemmiksi jälkihuollon aikana

Huomioitavaa..

- Kulkemisen taloudelliseen tukemiseen on oltava mahdollisuus ja alaikäisten osalta aikuisten on siihen sitouduttava (laitosten ohjaajat, perhehoitajat)
- Toiminnoista tulee tarjoilukuluja; tässä kontekstissa hyvät tarjoilut ovat keskeisiä ja lasten ja nuorten oma suunnittelu niiden osalta tärkeää. Muutkin toimintaedellytykset mm. yhteinen tekeminen oltava mahdollista.
- Avoin tukimuoto ja/vai palvelu joka myönnetään?
- Esitteet tärkeässä roolissa rekrytoinnissa. Pesäpuun kanssa tekeillä video nuorille, jonka alue saa käyttöön.
- Tulosten ja onnistumisten tekeminen näkyväksi säännöllisesti alueen lastensuojelun ammattilaisille tärkeää.
- Vertaistukea ja kokemusasiantuntijatoimintaa tulisi tarjota jokaiselle lapselle ja nuorelle monissa vaiheissa matalalla kynnyksellä. Toiminnan ohjaus, jotta se tulisi tehtyä?
- Infoja etenkin uusille työntekijöille toiminnasta säännöllisesti tarvitaan. Kun saadaan hyviä kokemuksia, puskaradio hoitaa osan tästä.
- Some-näkyvyys tärkeää
- Ryhmät osaksi työntekijöiden työnkuvaa, ei muun työn ohelle. Joustavat ja helpot työaikajärjestelyt olennaiset suunnittelun kannalta.
- Alkuun on siedettävä pieniäkin osallistujamääriä.

Koordinaattorin rooli

- Pitää kokonaisuus käsissään ja kehittää jatkuvasti siihen suuntaan mikä palvelee
- Pitää huolta, että seuduilta löytyy riittävästi osaamista ryhmien vetämiseen ja nivoa koko alueen ryhmät ajoittain yhteen.
- Ylläpitää ja koota seuduilla toimivien työntekijöiden kokonaisuutta, tukea ja auttaa tarpeen mukaan
- Pitää palvelumuodot työntekijöiden mielessä ja motivoida asiakkaiden rekrytointiin ; tehdä siis palvelu tutuksi ja tarpeelliseksi!
- Kerätä hyviä kokemuksia ja ylipäätään palautetta jatkuvasti.
- Tuoda kehittämistarpeet näkyviin ja mahdollistaa nuorille erilaisia paikkoja olla näkyvillä, osallistua
- Vetää ryhmiä silloin, kun on henkilöstövajetta ryhmissä
- Koordinoida ja suunnitella (kokonaisvastuu) vuotuinen nuorten foorumi alueella
- Olla osana ja kuulolla valtakunnallisessa kehittämistyössä
- Paikka: kehittämisen tiimin näkökulmasta koordinaattorin tulisi olla mahdollisimman lähellä lastensuojelun arjen työtä osana lastensuojelun organisaatiota.

